

قاچاق کالا به عنوان یک نوع ناهنجاری و آشفتگی اقتصادی، زمانی ظهور می کند که چرخه تولید، توزیع و مصرف و یا واردات قانونی دچار آسیب شود و نتیجه آن عدم انضباط و شفافیت در گردش کالا است، که به نوبه خود مهمترین چالش در فرایند مبارزه قاچاق کالا به شمار می رود. سالانه حدود سه میلیارد دلار کالای سلامت محور به کشور قاچاق می شود. قاچاق کالاهای سلامت محور علاوه بر ضررهای مالی و مادی، سلامت مردم را نیز تهدید می کند و لذا مسئولیتی سنگین بر دوش تصمیم گیران این حوزه برای شفاف سازی گردش کالای این بخش نهاده شده است. در سالهای ۹۰-۹۱ به علت تحریمها، قاچاق دارو در ایران رونق بیشتری پیدا کرد. بخش دیگر قاچاق دارو در کشور به علت ممنوعیت قانونی به لحاظ فروش و مصرف از قبیل داروهای مخدر، سقط جنین و نیروزای هورمونی است اما داروهای قاچاق در همه جای دنیا به علت نامشخص بودن محل تولید، توزیع و شرایط نگهداری از قبیل حفظ زنجیره سرمایه غیرقابل استفاده محسوب می شود. یکی از مهمترین روشهایی که می تواند در کنترل و کاهش قاچاق اینگونه کالاها در کشور و جلوگیری از عرضه کالاهای تقلبی و جعلی به مردم در سطح عرضه کمک کند، نصب برچسب اصالت و سلامت بر روی کالاهای دارویی و آرایشی بهداشتی و استفاده از سامانه جامع طرح شناسنامه دار نمودن این کالاها می باشد. طرح بررسی و کنترل اصالت و سلامت کالا اقدامی نوین در راستای مبارزه با قاچاق و تقلب می باشد که با بکارگیری توانمندی های عرصه فناوری اطلاعات توانسته گام موثری در ارتقاء سلامت جامعه بردارد. این طرح زیر نظر سازمان غذا و دارو ابتدا کار خود را با اqlام دارویی و مکمل ها آغاز نمود و پس از اجرای موفقیت آمیز طرح کلیه کالاهای وارداتی حوزه سلامت از جمله مواد و فرآورده های آرایشی، بهداشتی به لیست محصولات مشمول طرح اضافه گردیدند. یکی از مزایای مهم طرح برچسب اصالت و سلامت کالا این است که با توجه به اختصاصی بودن کد ۱۶ رقمی برای هر قلم از محصولات وارداتی آرایشی و بهداشتی و دارویی، در صورت بروز مشکلات ناشی از استفاده محصولات وارداتی امکان پیگیری و رسیدگی موضوع بدلیل وجود مستندات و مدارک مربوط به کالای مورد نظر در سازمان غذا و دارو میسر خواهد بود.

 برچسب تقلبی و نامعتبر	 برچسب قدیمی	 برچسب جدید
این نوع برچسب که اخیراً در سطح بازار بویژه آرایشی و بهداشتی رایج شده است، و دارای بارکد QR و با پیامک پاسخگو میباشد. هیچ مجوزی از این سازمان نداشته و ندارد و هیچ فراورده رسمی مجاز به استفاده از آن نیست. لذا کلیه فراورده های منشش به آن از نظر این سازمان قاچاق و غیر قابل توزیع و عرضه میباشد.	الصاق این نوع برچسب از سال ۸۹ شروع و از بهمن ۹۳ منسوخ شده است، لذا توزیع فراورده های منشش به آن و تحویل به داروخانه منسوخ است. این برچسب قابلیت پیگیری مشترک نداشته و فقط شرکت مجری مربوطه تا حدودی امکان پاسخگویی دارد. بعثت عدم اعتبار این برچسبها از شهریور ماه سال جاری بهتر است فراورده های منشش به آن در اولویت فروش و حذف از بازار قرار گیرند.	این نوع برچسب که درج آن از بهمن ۱۳۹۳ در نظام رهگیری و ردیابی فراورده های سلامت شروع شده به بانک اطلاعاتی متمرکز سازمان غذا و دارو متصل و قابل پیگیری است. ترجیح و پیگیری این سازمان درج این نوع شناسه ها بر روی همه فراورده های تولیدی و وارداتی بصورت پرینت در محل تولید است. این برچسب میباشد خوانا، با کیفیت، غیر قابل جدا شدن و در محل مناسب روی جعبه نصب شده باشد. هر گونه ایراد و خطای احتمالی در این برچسبها، شناسه های آن یا سامانه های مربوطه در صورت گزارش، پیگیری و مرتفع می شود.

تنها راه تشخیص اصالت محصولات سلامت محور پیامک ۲۰۰۰۸۸۲۲ و وب سایت ttac.ir می باشد. طبق اطلاعیه ای از سوی مدیر کل نظارت و ارزیابی دارو و مواد مخدر سازمان غذا و دارو پیرامون شماره پیامک و سایت سامانه TTAC جهت بررسی اصالت محصولات سلامت محور از جمله دارو، فراورده های طبیعی گیاهی و سنتی، غذا، آرایشی و بهداشتی و تجهیزات و ملزومات پزشکی و مکمل ها تنها راه ارتباطی با سامانه تیتک (TTAC) سازمان غذا و دارو، شماره پیامک ۲۰۰۰۸۸۲۲ و سایت ttac.ir می باشد. یکی از راهکارهای عملیاتی مقابله با قاچاق در این حوزه، فرهنگ سازی در جهت مصرف کالاهای سلامت داخلی و حمایت از تولید ملی است.

